

Laidiens: 11.07.1995., Nr. 103

Ministru kabineta noteikumi Nr.173

Rīgā 1995. gada 27. jūnijā (prot. Nr. 35 10. §)

Noteikumi par spirta un alkoholisko dzērienu valsts monopolu

*Izdoti saskaņā ar likuma «Par uzņēmējdarbību» 32. pantu,
likumu «Par nodokļiem un nodevām» un likuma «Par akcīzes nodokli» 5. un 6. pantu*

I. Noteikumos lietotie termini

Alkoholiskie dzērieni — visi pārtikas etilspirtu (etanolu) saturoši dzērieni ar absolūto spirta saturu virs 1,5%, izņemot alu.

Alkoholisko dzērienu akcīzes nodokļa marka — valsts institūcijas izdota speciāla marka, ko uzlīmē uz alkoholiskā dzēriena fasējuma un kas apliecina akcīzes nodokļa samaksu atbilstīgi akcīzes nodokļa apmēram.

Alkoholisko dzērienu speciālās marķēšanas zīme — alkoholisko dzērienu ražošanas uzņēmuma izstrādātam un Spirta monopola padomes apstiprinātam etalonparaugam atbilstīga alkoholiskā dzēriena marķējuma zīme.

Atbilstības sertifikācija — trešās puses darbība, kas ar noteikto ticamību apliecina, ka produkts atbilst noteiktajam standartam vai cita normatīvā dokumenta prasībām.

Atbilstības sertifikāts — dokuments, kas izsniegts saskaņā ar sertifikācijas sistēmas noteikumiem un ar noteikto ticamību apliecina, ka pārtikas jēlspirta, spirta, kā arī alkoholisko dzērienu kvalitāte atbilst normatīvi tehnisko dokumentu (drošuma) prasībām.

Jēlspirts — šo noteikumu izpratnē etilspirts, kas iegūts, fermentatīvi raudzējot cukuru un cieti saturošas pārtikas izejvielas (graudus, kartupeļus, melasi un citas).

Marķēts alkoholiskais dzēriens — šo noteikumu izpratnē uz alkoholiskā dzēriena fasējuma ar noteiktam atbilstības sertifikātam atbilstīgu akcīzes nodokļa marku vai speciālās marķēšanas zīmi apzīmēts alkoholiskais dzēriens.

Metroloģiskā atestācija — svaru, mēru un mērinstrumentu atzišana par likumīgi lietojamiem.

Pārtikas etilspirts (tālāk tekstā — «spirts») — etilspirts (etanols), kas iegūts, rektificējot jēlspirtu vai nogatavinātu brāgu.

Pārstavības līgums — Latvijas Republikā reģistrēta uzņēmuma (uzņēmēj sabiedrības) un ārvalsts alkoholisko dzērienu ražotājfirmas vai izplatītājfirmas noslēgta rakstiska vienošanās vai pilnvarojums, kas apliecina uzņēmuma (uzņēmēj sabiedrības) tiesības ārvalsts firmas uzdevumā izplatīt Latvijā alkoholiskos dzērienus.

Spirta pārstrāde — jēlspirta vai rektifikācijas blakusproduktu pārstrāde pārtvaices (rektifikācijas) ceļā.

Tehniskais (sintētiskais) spirts (tālāk tekstā — «tehniskais spirts») — etilspirts, kas iegūts, pārstrādājot koksnes vai cita augu materiāla hidrolīzes produktus, vai arī iegūts sintētiski, sērskābes vai citu katalizatoru klātbūtnē hidrolizējot etilēnu.

Tranzīts cauri Latvijas Republikas teritorijai — preču un citu priekšmetu pārvietošana muitas kontrolē cauri Latvijas Republikas teritorijai starp diviem Latvijas Republikas valsts robežas punktiem.

II. Vispārīgie jautājumi

1. Spirta un alkoholisko dzērienu valsts monopols šo noteikumu izpratnē ir vienota kārtība, kādā veicama jēlspirta, spirta un alkoholisko dzērienu ražošana, izvešana (eksports), ievēšana (imports), vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība, glabāšana, vietējie un tranzīta pārvadājumi, kā arī nodrošināma valsts kontrole pār šīs kārtības ievērošanu.

2. Spirta un alkoholisko dzērienu valsts monopola īstenošanas noteikumus izdod Ministru kabinets.

3. Šo noteikumu izpildes organizēšanu veic Ministru kabineta izveidotā Spirta monopola pārvalde, kas ir Finanšu ministrijas pakļautībā. Tai ir juridiskas personas statuss un nodalīts budžeta finansējums. Ministru kabinets pēc finanšu ministra ieteikuma ieceļ amatā Spirta monopola pārvaldes direktoru, nosaka šīs pārvaldes struktūru un apstiprina Spirta monopola pārvaldes nolikumu.

4. Ministru kabinets izveido Spirta monopola padomi, kuras sastāvā ir Ekonomikas ministrijas, Finanšu ministrijas, Iekšlietu ministrijas, Labklājības ministrijas un Zemkopības ministrijas pārstāvji. Spirta monopola padomi vada Spirta monopola pārvaldes direktors. Spirta monopola padomes pieņemtie lēmumi stājas spēkā pēc tam, kad tos rīkojuma veidā ir parakstījis Spirta monopola pārvaldes direktors.

5. Spirta monopola padome:

5.1. izvērtē priekšlikumus un pieņem lēmumus par jaunu jēlspirta, spirta un alkoholisko dzērienu ražošanas uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību), cehu vai ražotņu izveides lietderību valstī;

5.2. izvērtē priekšlikumus un pieņem lēmumus par spirta un alkoholisko dzērienu ievēšanas (importa) vai izvešanas (eksporta) lietderību un sortimentu;

5.3. pieprasa un saņem informāciju par Spirta monopola pārvaldes darbību;

5.4. izvērtē priekšlikumus un, ja nepieciešams, pieņem lēmumus par atsevišķu alkoholisko dzērienu veidu, grupu vai nosaukumu ievēšanas, realizācijas vai tranzīta ierobežošanu vai pārtraukšanu;

5.5. veic citas darbības šajos noteikumos paredzētajos gadījumos.

6. Uzņēmumi (uzņēmēj sabiedrības) un citas juridiskas personas savstarpējos norēķinus par jēlspirtu, spirtu un alkoholiskajiem dzērieniem, kā arī par spirtu saturošām izejvielām un ražošanas blakusproduktiem kārtoti tikai ar banku iestāžu starpniecību. Norēķini skaidrā naudā ir aizliegti. (Par skaidras naudas norēķinu uzskatāma arī vienas fiziskas vai juridiskas personas izdarīta skaidras naudas iemaksa citas fiziskas vai juridiskas personas norēķinu kontā banku iestādē.) Norēķini par alkoholiskajiem dzērieniem izdarāmi 30 dienu laikā no šo dzērienu dokumentāri apliecināta saņemšanas brīža.

7. Jēlspirtu, spirtu un alkoholiskos dzērienus aizliegts pārdot un iegādāties par cenu, kas ir zemāka par muitas vērtības (Latvijas Republikā ražotajiem produktiem — par realizācijas cenas) un aprēķināto nodokļu summu.

8. Maksājuma uzdevumus norēķiniem par jēlspirtu, spirtu un alkoholiskajiem dzērieniem un ar tiem saistītajiem nodokļiem un nodevām pēc to iesniegšanas banku iestādēs uzņēmumi (to skaitā citas banku iestādes) ir tiesīgi atsaukt tikai ar Spirta monopola pārvaldes atļauju.

9. Uzņēmumi (uzņēmējsabiedrības) norēķinās par jēlspirtu, spirtu un alkoholiskajiem dzērieniem saskaņā ar šiem noteikumiem, noformējot vienota parauga maksājuma uzdevumus un ievērojot likuma «Par grāmatvedību» (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1992, 44; Latvijas Vēstnesis, 1994, 149) prasības.

10. Vienota parauga maksājuma izdevumi par jēlspirtu, spirtu un alkoholiskajiem dzērieniem (tālāk tekstā — «maksājuma uzdevumi») šo noteikumu izpratnē ir tādi maksājuma uzdevumi, kuros ir šāda obligāti uzrādāma informācija:

10.1. maksātāja un maksājuma saņēmēja uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) pilns nosaukums;

10.2. tās preces klasifikācijas pazīme, par kuru veic norēķinu (spirts, alkoholiskie dzērieni un citas);

10.3. to preču transporta pavadzīmju numuri un izdošanas datumi, atbilstīgi kurām tiek veikts maksājums;

10.4. visu nosaukumu preču vērtības kopējā summa;

10.5. visu nosaukumu preču vērtības kopējai summai atbilstīga pievienotās vērtības nodokļa summa;

10.6. atdotās (atdodamās) taras vērtība;

10.7. maksājuma uzdevuma aizpildīšanas datums.

11. Ja uzņēmumi (uzņēmējsabiedrības) maksājuma uzdevuma ietvaros ņem vērā citus savstarpējos norēķinus (piemēram, par taru, transportu, pakalpojumiem un citus), kā arī veic daļēju vai iepriekšēju samaksu par precī un tā rezultātā maksājuma uzdevumā norādītā summa neatbilst pavadzīmē uzrādītajai, maksājuma uzdevuma norīkojuma sadaļā obligāti papildus uzrādāma šāda informācija:

11.1. tā pakalpojuma nosaukums vai veids un pakalpojuma sniegšanas datums, kura vērtība tiek ietverta savstarpējā norēķinā. Ja pakalpojumu sniegusi trešā persona, par to jānorāda šo noteikumu 10.1. apakšpunktā paredzētās ziņas;

11.2. sniegtā pakalpojuma norēķinu dokumenta numurs un pakalpojumam atbilstīgā summa;

11.3. daļējās samaksas apmērs un summa, kā arī atsauce uz iepriekš izdarītajiem maksājumiem un to summu (piemēram, daļēja pēcapmaksa, daļēja priekšapmaksa, pilna priekšapmaksa).

12. Visi uzņēmumi (uzņēmējsabiedrības), kas saskaņā ar licencēm ražo, importē, eksportē vai realizē jēlspirtu, spirtu un alkoholiskos dzērienus, katrai to pārdotajai, realizētajai, nodotajai realizācijai, iegādātajai, pieņemtajai, atpakaļ nosūtītajai vai pārvietotajai (arī viena uzņēmuma ietvaros) partijai pievieno šai partijai atbilstīgas pēc vienota parauga noformētas preču transporta pavadzīmes.

13. Pēc vienota parauga noformētas spirta un alkoholisko dzērienu pavadzīmes (tālāk tekstā — «pavadzīmes») šo noteikumu izpratnē ir pavadzīmes, kurās ir šāda obligāti uzrādāma informācija:

13.1. pavadzīmes numurs;

13.2. pavadzīmes izdošanas datums;

13.3. ziņas par nosūtītāju (pārdevēju):

13.3.1. uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) nosaukums un nodokļu maksātāja kods;

- 13.3.2. iekraušanas vietas adrese, kurai jāatbilst licencē norādītajai tirdzniecības vai uzglabāšanas vietas adresei;
- 13.3.3. licences sērija, numurs, izdošanas datums;
- 13.3.4. bankas rekvizīti (norēķinu konta numurs, bankas nosaukums, kods), kas reģistrēti attiecīgā rajona (pilsētas) nodokļu inspekcijā;
- 13.4. muitas deklarācijas numurs un noformēšanas datums (aizpilda tikai preču importētājs);
- 13.5. ziņas par saņēmēju (pircēju):
- 13.5.1. uzņēmuma (uzņēmēj sabiedrības) nosaukums un nodokļu maksātāja kods;
- 13.5.2. pārvadājuma galapunkta adrese, kurai jāatbilst licencē norādītajai tirdzniecības vai uzglabāšanas vietas adresei;
- 13.5.3. licences sērija, numurs, izdošanas datums;
- 13.5.4. bankas rekvizīti (norēķinu konta numurs, bankas nosaukums, kods), kas reģistrēti Valsts ieņēmumu dienesta attiecīgā rajona (pilsētas) nodokļu inspekcijā un Spirta monopola pārvaldē;
- 13.6. transportlīdzekļa, kas veic spirta vai alkoholisko dzērienu attiecīgās partijas pārvadājumus, reģistrācijas numurs un transportlīdzekļa vadītāja uzvārds;
- 13.7. ziņas par preci:
- 13.7.1. alkoholiskā dzēriena veids un nosaukums;
- 13.7.2. absolūtā spirta saturs (procentos);
- 13.7.3. atsevišķas mazākās pārdošanas vienības (pudeles, krūkas, mucas, cisternas) tilpums (litros);
- 13.7.4. preces daudzums (mazāko pārdošanas vienību skaits);
- 13.7.5. vienas pārdošanas vienības cena, ieskaitot muitas nodokli un akcīzes nodokli;
- 13.7.6. viena nosaukuma preces vērtības summa (preces daudzums, kas pareizināts ar pārdošanas vienības cenu (ieskaitot muitas nodokli un akcīzes nodokli));
- 13.7.7. visu nosaukumu preču vērtības kopējā summa;
- 13.7.8. visu nosaukumu preču vērtības kopējai summai atbilstīga pievienotās vērtības nodokļa summa;
- 13.7.9. pavadzīmē norādīto preču vērtības galīgā summa;
- 13.8. produkcijas atbilstības sertifikātu numuri, to izdošanas datums, derīguma termiņš (ja tāds ir norādīts sertifikātā);
- 13.9. alkoholisko dzērienu akcīzes nodokļa marku vai speciālās marķēšanas zīmju sērijas un numuri (uzrādāms attiecīgās partijas sertifikātam atbilstīgs marku vai zīmju numuru intervāls);
- 13.10. preces izsniedzēja un saņēmēja pilnvaroto personu amata pilns nosaukums, uzvārds, personas paraksts;
- 13.11. preces izsniedzēja un saņēmēja zīmoga (spiedoga) nospiedums.
14. Pavadzīmes, kurās nav norādīta visa šo noteikumu 20. punktā minētā informācija vai kurās norādītā informācija ir nepareiza, nav skaidri salasāma visos pavadzīmes eksemplāros vai kurās ir neskaidri zīmogu (spiedogu) nospiedumi, uzskatāmas par vienotā parauga noformēšanas prasībām neatbilstīgām.

15. Pavadzīmēs uzņēmumi var papildus uzrādīt tiem nepieciešamo informāciju (par taru, iepakojumu un citu).
16. Minimālais pavadzīmju komplekta aizpildīto eksemplāru skaits ir trīs, no tiem divi eksemplāri paredzēti nosūtītājam un viens — saņēmējam.
17. Par pavadzīmju numerācijas kārtību un stingru uzskaiti uzņēmumā (uzņēmēj sabiedrībā) atbild tā vadītājs.
18. Katrs licencētais uzņēmums (uzņēmēj sabiedrība) reģistrē Spirta monopola pārvaldē konkrētajā uzņēmumā (uzņēmēj sabiedrībā) izmantojamo pavadzīmju paraugus ar zīmoga (spiedoga) nospieduma paraugu, numerācijas shēmu, kā arī izziņu ar to darbinieku amatu nosaukumiem, uzvārdiem un paraksta paraugiem, kuriem ir tiesības nosūtītāja vārdā parakstīt pavadzīmes. Pavadzīmju paraugus apstiprina uzņēmuma (uzņēmēj sabiedrības) vadītājs ar savu skaidri salasāmu parakstu un ar zīmoga (spiedoga) nospiedumu.
19. Uzņēmumi (uzņēmēj sabiedrības) nodrošina Spirta monopola pārvaldes, Valsts ieņēmumu dienesta, Tirdzniecības uzraudzības valsts komitejas, kā arī likumos spirta un alkoholisko dzērienu kontroles veikšanai noteikto valsts institūciju pilnvarotu darbinieku piekļūšanu spirtam un alkoholiskajiem dzērieniem, to uzskaites dokumentiem un datoru informācijai uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) ražošanas, glabāšanas, tirdzniecības un biroja telpās Spirta monopola pārvaldei deklarētajā darba laikā.
20. Visām darbadienas laikā izsniegtajām un saņemtajām spirta un alkoholisko dzērienu pavadzīmēm to izdošanas un saņemšanas vietās līdz tajās norādītās produkcijas realizācijas uzsākšanai jābūt reģistrētām datorā vai atsevišķā caurauklotā, numurētā un attiecīgā rajona valsts ieņēmumu dienesta nodaļu inspekcijā (pēc nodokļu maksātāja uzskaites vietas) apzīmogatā alkoholisko dzērienu pavadzīmju reģistrācijas žurnālā, norādot šādas ziņas:
- 20.1. ieraksta numurs pēc kārtas;
 - 20.2. reģistrācijas datums;
 - 20.3. pavadzīmes numurs;
 - 20.4. pavadzīmes izrakstīšanas datums;
 - 20.5. saņēmēja (izsniedzēja) nosaukums;
 - 20.6. preču vērtības kopējā summa;
 - 20.7. pievienotās vērtības nodokļa summa;
 - 20.8. pavadzīmes vērtības galīgā summa;
 - 20.9. atbildīgās personas paraksts par pavadzīmes ierakstīšanu grāmatvedības reģistros.
21. Preču transporta pavadzīmes bez to reģistrācijas datorā vai alkoholisko dzērienu pavadzīmju reģistrācijas žurnālā uzskatāmas par neatbilstīgām vienotā parauga noformēšanas prasībām.
22. Ja preču transporta pavadzīmēs esošie dati nesakrīt ar faktiski iereģistrētajiem, tad pavadzīmēm obligāti jāpievieno grāmatvedības attaisnojuma dokumenti, kuru numuri attiecīgi jāuzrāda datorā vai alkoholisko dzērienu pavadzīmju reģistrācijas žurnālā.
23. Datorā vai alkoholisko dzērienu pavadzīmju reģistrācijas žurnālā uzņēmumi (uzņēmēj sabiedrības) var papildus uzrādīt tiem nepieciešamo informāciju, ja tā attiecas uz alkoholiskajiem dzērieniem.
- Citu preču pavadzīmju reģistrācija alkoholisko dzērienu pavadzīmju reģistrācijas žurnālā vai attiecīgajā datorprogrammā nav atļauta.